

Viande et poisson

La chasse suffisait autrefois à l'approvisionnement en viande. Cet approvisionnement n'est plus possible aujourd'hui que grâce à un élevage systématique. La présence de fourrage est la première condition requise par tout élevage. Deux grandes régions sont, dès lors, particulièrement indiquées : 1° les régions au climat tempéré et aux pluies suffisantes. Les pâturages sont permanents dans ces contrées et les bêtes ne doivent donc pas se déplacer; 2° les steppes de la zone tempérée, mais de climat continental, et celles des tropiques. De vastes étendues sont à la disposition des éleveurs, mais le cycle de la végétation dépend des saisons, tour à tour sèches ou humides. Les pâturages ne sont donc utilisables que pendant quelques mois. Dans de nombreux cas, le bétail est obligé de se déplacer.

Dans les pays de vieille civilisation (principalement l'Europe occidentale), on pratique un élevage intensif. Il est surtout axé sur la qualité des produits et emploie un personnel relativement nombreux pour des superficies peu étendues. Dans le cas d'un élevage extensif, la quantité prime. Ce genre d'élevage est pratiqué en Amérique du Nord et en Amérique du Sud.

L'Asie possède un important cheptel de bêtes à cornes. En Amérique et en Australie, les bêtes à cornes sont trois fois plus nombreuses qu'en Europe.

L'élevage de moutons se pratique surtout dans des pays qui possèdent de vastes étendues vierges : Australie, U.R.S.S., États-Unis, Argentine, Afrique du Sud, Nouvelle-Zélande. Les éleveurs accordaient autrefois une particulière attention à la laine; on s'attache maintenant à produire des moutons qui fournissent de la laine et de la viande.

La consommation de viande augmente avec l'élévation du standard de vie. La viande est considérée comme indispensable par les peuples des régions tempérées. C'est pourquoi la consommation dans certains pays industriels d'Europe est sensiblement plus élevée que la production nationale.

Globalement, la consommation de poisson est plus importante que celle de viande. Le poisson constitue la base de l'alimentation de nombreux peuples. Pour certaines populations d'Asie, par exemple les Japonais, le poisson a autant de valeur que le riz.

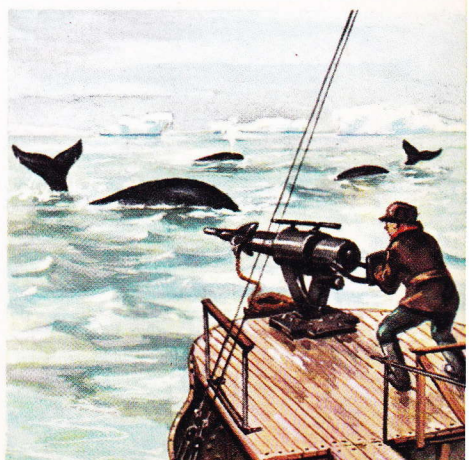
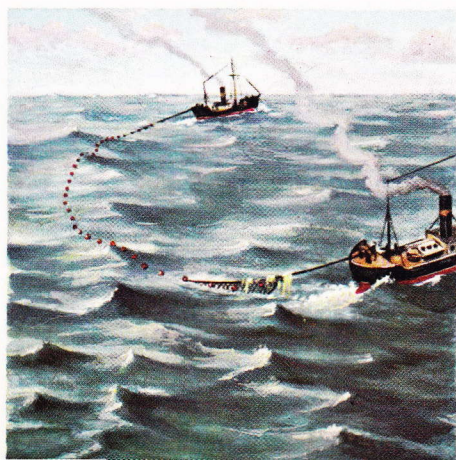
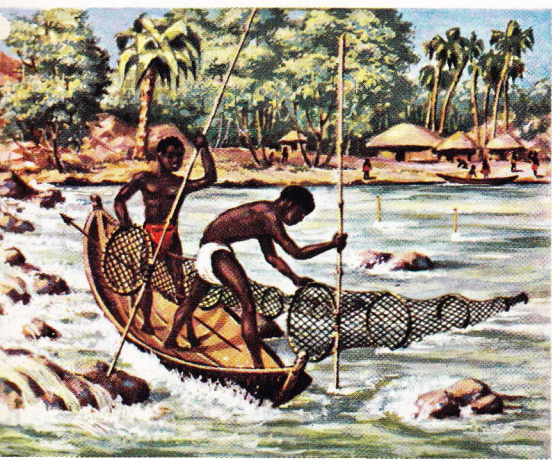
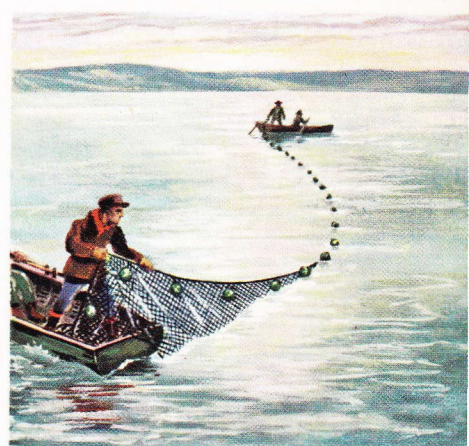
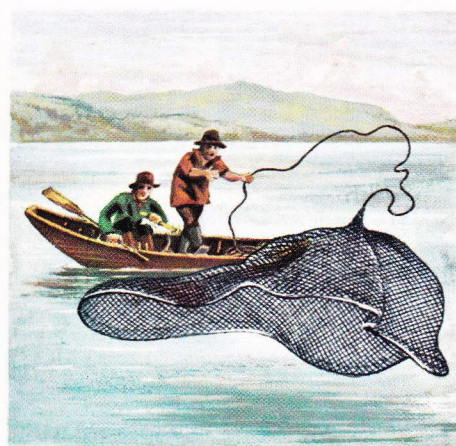
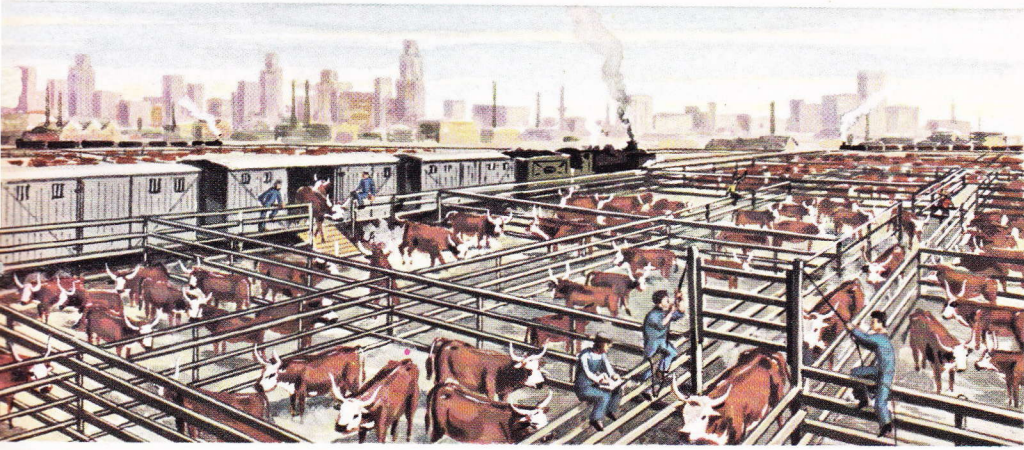
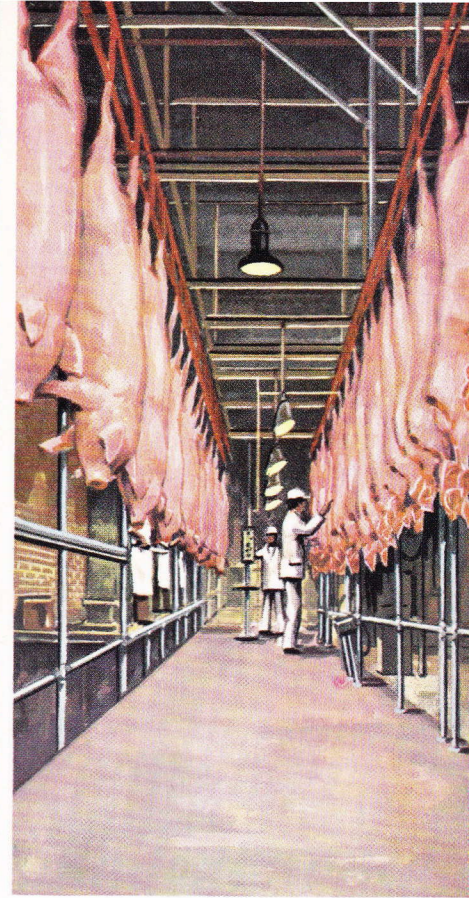
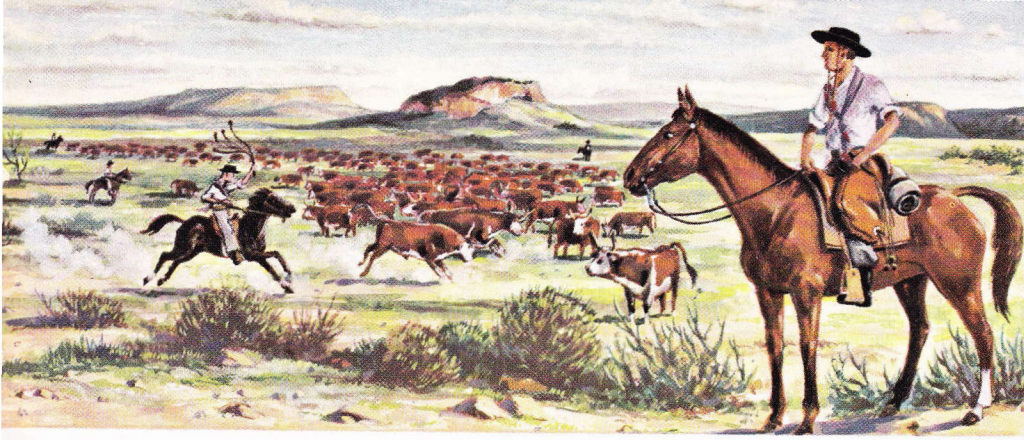
Le poisson est un aliment secondaire pour la plupart des peuples de race blanche. Le transport accéléré de poisson frais a fait augmenter la consommation de poisson.

La pêche a fortement évolué au cours des siècles. Elle s'est industrialisée, et le progrès a porté sur l'amélioration des techniques de capture.

La traditionnelle pêche côtière se pratique généralement au moyen de petites embarcations à moteur. La pêche en haute mer est une activité à haut rendement. Les pêcheurs disposent de gros chalutiers qui, en quelques jours, ramènent au port des dizaines de tonnes de poissons. La chasse à la baleine, aux phoques et aux cachalots est encore plus industrialisée. Le bateau employé à cette fin est une véritable usine, spécialement équipée pour extraire l'huile de la chair des baleines.

En haut : gauchos dans la pampa; livraison du bétail aux abattoirs de Chicago; vue d'un abattoir.

En bas : la pêche à la ligne. Pour la pêche en eau profonde, il est fait usage de filets. Dans les eaux côtières, les filets sont attachés à des piquets ou aux embarcations. En Afrique et en Asie, il est fait usage de filets en forme de panier. En haute mer, de grands filets sont tendus entre les bateaux. Pour la chasse à la baleine, on emploie le harpon.

VLEES EN VIS

Jacht alleen kon vroeger in de vleesbevoorrading van de mens voorzien ; tegenwoordig is die bevoorrading nog slechts mogelijk door een systematische veeteelt.

De aanwezigheid van gras is de eerste voorwaarde tot iedere veeteelt. Derhalve komen twee grote gebieden in aanmerking :

1° de streken met gematigd klimaat en waar voldoende neerslag valt ; in die gebieden zijn de weilanden blijvend en hoeven de dieren zich niet te verplaatsen.

2° De steppen in de gematigde zone met landklimaat en in de tropen ; daar liggen reusachtige grasoppervlakten, maar de groeicyclus wordt in die gebieden met afwisselend natte en droge seizoenen regelmatig onderbroken, zodat de graslanden slechts gedurende bepaalde maanden bruikbaar zijn. In vele gevallen moet het vee zich verplaatsen, wat ook het rondzwerven van de bevolking zelf tot gevolg heeft.

In vele landen met oude beschaving (vooral West-Europa) past men de intensieve veeteelt toe. Zij is vooral gericht op de kwaliteit van de producten, en gebruikt op kleine oppervlakten een betrekkelijk groot aantal werkrachten.

Bij de extensieve veeteelt gaat het vooral om de hoeveelheid. Zij wordt beoefend over onmetelijke ruimten, waarin grote uitbatingen van soms duizenden hectaren liggen. Het vee staat onder de hoede van cowboys in Noord-Amerika, van gauchos in Zuid-Amerika.

Azië bezit de meeste runderen ; economisch zijn zij evenwel niet de belangrijkste, want zij worden gefokt volgens oude methoden. De Europese kudden zijn zorgvuldig geselecteerd en het voorwerp van rationele methoden. In de nieuwe landen van Amerika en Australië zijn de runderen driemaal talrijker dan in Europa.

Buiten de runderen omvat de veeteelt ook schapen en zwijnen. Het aantal zwijnen in de wereld bedraagt minder dan de helft van het aantal runderen. De sterkste specialisatie van de zwijnteelt vindt men in de USA : de teelt van varkens is zoals die van runderen, nauw verbonden met de maïssoogst.

De schapenfokkerij komt vooral voor in de jonge landen, nl. in gebieden waar uitgestrekte stepachtige streken voorhanden zijn : Australië, de USSR, de USA, Argentinië, de Unie van Zuid-Afrika, Nieuw-Zeeland. Deze landen hielden die kudden vooral voor de wol ; nu wordt meer aandacht besteed aan de teelt van schapen die én wol én vlees leveren.

Het verbruik van vlees stijgt met de levensstandaard. Bij de volkeren van de gematigde streken wordt vlees als onmisbaar beschouwd. Zo komt het dat in talrijke industrielanden van Europa het verbruik merkkelijk hoger ligt dan de nationale produktie. Fabrieken en slachterijen die wereldvermaard zijn, treft men vooral aan in de USA, nl. in Kansas City, Cincinnati en Chicago ; ook die van Argentinië hebben een goede faam.

Globaal genomen wordt er meer vis verbruikt dan vlees. Bij vele volkeren is vis de basis van de voeding. Voor het gele ras, o.a. bij de Japanners, heeft vis evenveel waarde als rijst.

Bij de meeste blanke volkeren is vis een bijvoedsel. De inrichting van snelverkeer voor verse vis, en de propaganda voor visverbruik hebben de consumptie doen toenemen.

In de loop der tijden is de visvangst zeer sterk geëvolueerd. Ook de visvangst is een industrie geworden, waarbij niet zozeer de nadruk wordt gelegd op de teelt, dan wel op de vangst.

De traditionele kustvisvangst geschiedt meestal met kleine motorschepen. De visvangst in volle zee is een activiteit met zeer groot rendement. Tegenwoordig varen de schippers uit met grote motorschepen, die in enkele dagen vrachten van verscheidene tientallen ton in de thuishaven aanvoeren.

De jacht op walvissen, zeehonden en potvissen is nog meer geïndustrialiseerd. Het schip dat hiervoor gebruikt wordt is een echte fabriek, speciaal uitgerust om de olie uit het vlees van de walvisachtige dieren te trekken.

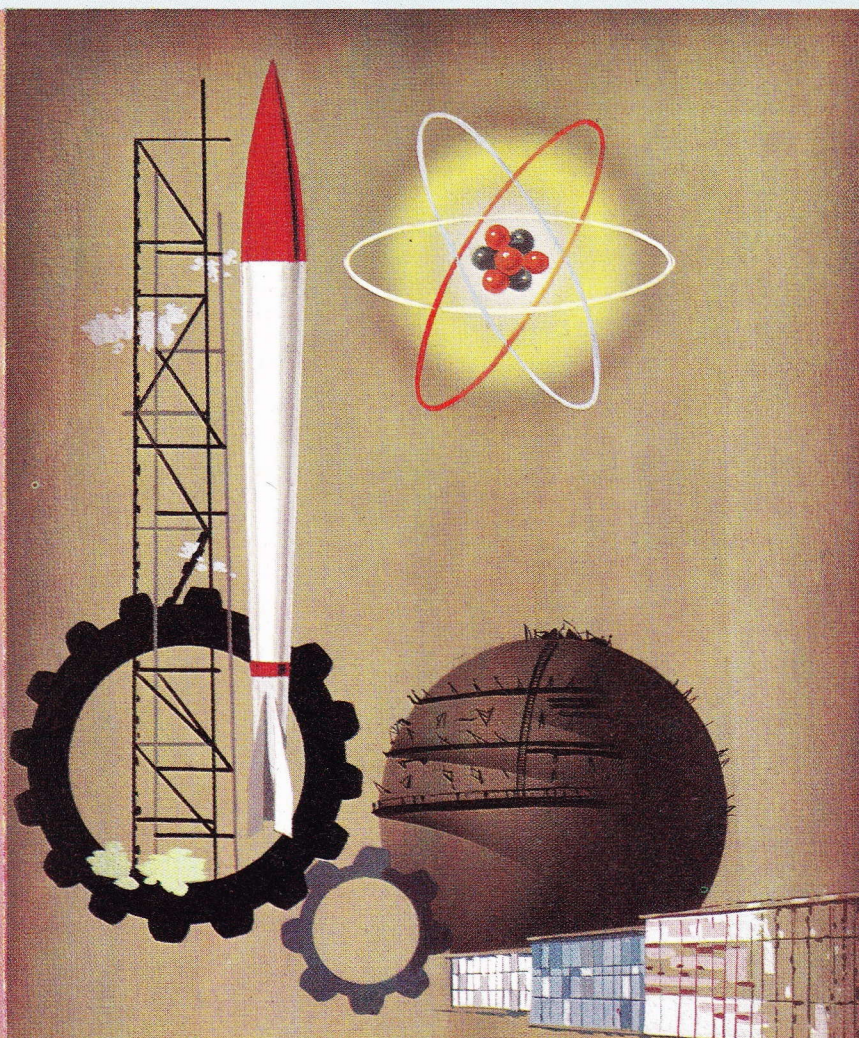
De visrijke gebieden zijn vooral de contactzones tussen de koude en de warme wateren van ondiepe zeeën. Daar ontwikkelt zich het plankton : microscopisch kleine diertjes en plantaardige organismen, waarmee de vissen zich voeden.

Boven : gauchos in de pampa's ; aflevering van slachtvee voor de slachterijen van Chicago ; daarnaast een beeld in een slachterij. **Beneden** : vissen met hengelroede, werpnet, spannen van netten, korfvormige visfuisen, sleepnet, harpoen (walvis).

Globerama

LES CONQUÊTES DE LA SCIENCE

HET AVONTUUR VAN MENS EN WETENSCHAP

CASTERMAN

KEURKOOP NEDERLAND

© ESCO PUBLISHING COMPANY

Le présent ouvrage est publié simultanément en
français (Casterman, Paris-Tournai)
allemand (International School, Cologne)
anglais (Odhams Press, Londres)
américain (International Graphic Society, New Jersey)
danois (Skandinavisk Bogforlag, Odense)
espagnol (Codex, Buenos Aires)
finlandais (Munksgaard)
hollandais (Keurkoop, Rotterdam)
italien (Fratelli Fabbri, Milan)
portugais (Codex, Buenos Aires)
suédois (Bernces Förlags, Malmö)

3e édition, 1965

KEURKOOP NEDERLAND

Art © 1960 by Esco, Anvers

© ESCO PUBLISHING COMPANY

Text © 1963 by Casterman, Paris ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN VOOR ALLE LANDEN

Tous droits de traduction et de reproduction réservés.